

Томілін Олександр Михайлович

магістрант МЕВ

Стельмах Анна Сергіївна

магістрант МЕВ

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків

Науковий керівник: Новік Ірина Олексіївна, к.е.н., доцент

ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ МІЖНАРОДНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР

Злиття та поглинання міжнародних бізнес-структур – це процеси, коли одне підприємство приймає рішення про об'єднання з іншим підприємством або поглинає його. Ці процеси можуть мати різні мотивації, включаючи розширення ринків, отримання доступу до нових технологій, оптимізацію виробничих процесів, а також зниження конкуренції шляхом зменшення кількості учасників на ринку.

Злиття передбачає створення нової юридичної або економічної сутності, в результаті якого об'єднуються ресурси та ділові операції обох компаній, що беруть участь у процесі. Поглинання ж означає, що одне підприємство поглинає інше, і як наслідок, поглинувши компанія стає юридичною та економічною спадкоємцем поглиненої. Ці процеси можуть бути складними з точки зору фінансів, права та управління, і вимагають глибокого аналізу та стратегічного планування з боку обох сторін, щоб забезпечити успішну реалізацію та інтеграцію об'єднаних бізнес-структур.

У сучасному світі спостерігається зростання кількості та обсягу злиттів та поглинань, особливо на міжнародному ринку [1, 2]. Це створює попит на дослідження їх результатів та наслідків. Злиття та поглинання є важливими стратегічними рішеннями для бізнесу, які можуть значно впливати на їхню конкурентоспроможність, прибутковість та стан ринку. Дослідження результатів таких операцій допомагає розуміти їхній вплив та ефективність [3]. Злиття та поглинання часто супроводжуються значними фінансовими переглядами, включаючи зміни у структурі капіталу, підвищення або зниження вартості акцій, а також ризики збитків для інвесторів. Дослідження цих аспектів має важливе значення для інвесторів та фінансових аналітиків [6]. Злиття та поглинання можуть змінювати динаміку конкуренції на ринку, змінюючи концентрацію влади та долю ринку у різних секторах. Дослідження цього впливу має важливе значення для антимонопольного регулювання та збереження конкуренції [7-8]. Виходячи з цих положень, дослідження результатів злиття та поглинань міжнародних бізнес-структур є актуальною темою, яка відображає сучасні тенденції у бізнесі та має важливе значення для різних зацікавлених сторін, включаючи компанії, інвесторів, регуляторів та споживачів [4, 5].

Злиття та поглинання міжнародних бізнес-структур (або M&A - mergers and acquisitions) є стратегічними операціями, коли одна компанія (або бізнес-

структура) приймає рішення придбати або злитися з іншою компанією з метою створення більшої, сильнішої або більш конкурентоспроможної організації. Це є важливим стратегічним інструментом для розвитку бізнесу, розширення ринкових позицій та забезпечення конкурентних переваг [3]. Основні концепції злиття та поглинання міжнародних бізнес-структур включають:

а) злиття (merger): злиття - це процес об'єднання двох чи більше компаній у нову, єдину компанію. У злитті компанії стають рівними партнерами у новій структурі. Зазвичай це використовується для поєднання ресурсів, експертизи та технологій з метою створення більшої компанії, яка буде ефективнішою на ринку;

б) поглинання (acquisition) – це процес, при якому одна компанія (зазвичай велика) купує контрольний пакет акцій (або всі акції) іншої компанії (меншої або порівняної за розміром) і стає її власником. Після поглинання поглинаюча компанія отримує контроль над управлінням, активами та операціями іншої компанії;

в) стратегічне об'єднання (Strategic Alliance) - це форма партнерства, коли дві компанії об'єднують зусилля для досягнення спільних цілей, зазвичай без злиття або поглинання. Вони можуть об'єднувати ресурси, досвід та знання для спільного розвитку нових продуктів або для входження на нові ринки.

Злиття та поглинання міжнародних бізнес-структур можуть мати різні мети і переваги, такі як розширення географії та доступ до нових ринків; збільшення обсягів продажів та обсягів виробництва; отримання доступу до нових технологій, патентів або інтелектуальної власності; зменшення конкуренції шляхом утворення більш масштабної компанії; заощадження витрат за рахунок оптимізації процесів та скорочення дублювання функцій. Проте злиття та поглинання можуть також стикатися з викликами, такими як інтеграція культур і підходів управління, управління ризиками та вирішення правових питань.

Наслідки злиття та поглинання міжнародних бізнес-структур можуть бути значними і впливати на багато аспектів діяльності компаній, ринків та споживачів. На наш погляд, основними наслідками можуть бути:

- можуть призвести до формування великих та могутніх корпорацій з більшими ресурсами, ринковою потужністю та географічним охопленням;
- часто злиття та поглинання супроводжуються реорганізацією структури бізнесу, зміною управління та оптимізацією операцій;
- об'єднання ресурсів двох компаній може сприяти підвищенню ефективності виробництва, маркетингу та дистрибуції;
- злиття та поглинання можуть змінити динаміку ринку, зокрема впливати на конкуренцію, цінову політику та інноваційні процеси;
- компанії можуть переглянути свої портфелі продуктів та послуг, припиняючи неефективні або продукти, які в цей час дублюються на міжнародному ринку, та інвестуючи в перспективні напрямки;
- злиття та поглинання дозволяють компаніям концентруватися на своїх

*Актуальні питання сучасної економічної науки: збірник матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15 травня 2024 р.)*

стратегічних бізнес-інтересах та компетенціях;

- ці процеси можуть впливати на персонал, включаючи можливі зміни у штатному розписі, умовах праці, культурі організації тощо;
- фінансові наслідки: злиття та поглинання можуть мати важливий фінансовий вплив на акціонерів, інвесторів та фінансовий стан компаній;
- проведення злиття та поглинання може вимагати відповідності з різними регуляторними вимогами та антимонопольним законодавством;
- об'єднання ресурсів та знань може сприяти більш інтенсивному інвестуванню у дослідження та розвиток нових технологій та продуктів.

Злиття та поглинання міжнародних бізнес-структур є складними процесами, і їхня успішність залежить від багатьох факторів, включаючи правильне планування, управління змінами та адаптацію до нових умов на ринку. Враховуючи це, успішне здійснення злиття та поглинання вимагає детального планування, стратегічного підходу та дослідження.

Аналіз результатів злиття та поглинань дозволяє зрозуміти їхній вплив на фінансові показники компаній, такі як прибутковість, обсяги продажів, структура капіталу тощо. Висновки можуть включати аналіз стратегічних мотивів, які лежать в основі злиття та поглинань, а також оцінку їхнього успіху у досягненні поставлених цілей. Важливим висновком є оцінка впливу злиття та поглинань на різних стейкхолдерів, включаючи акціонерів, працівників, клієнтів та постачальників. Дослідження результатів може дати нам нові уроки та важливі висновки для майбутніх злиттів та поглинань, які можуть бути корисними для бізнес-спільноти. На основі отриманих даних можна сформулювати рекомендації для компаній, які планують або вже здійснюють злиття та поглинання, з метою максимізації їхнього успіху та мінімізації ризиків.

Список використаних джерел

1. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства. Харків : Віровець А.П. : Апостроф, 2012. 703 с.
2. Шаульська Л.В., Райко Д.В., Дюжев В.Г., Долина І.В. Моніторинг комерційного потенціалу інтелектуально-інноваційних бізнес-структур. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (економічні науки)*: зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2022. № 4. С.72-78.
3. Pererva P.G., Kobieliava T.O., Shaulska L.V. Entrepreneurial Risks: Essence, Classification and Management Opportunities. *Економічний журнал Одеського політехн. університету*. 2023. № 1(23). С. 43-50. URL: <https://economics.net.ua/ejoru/2023/No1/43.pdf>.
4. Косенко О.П., Кобелева Т.О., Долина І.В., Матросова В.О., Кобелєв В.М. Маркетингове та вартісне оцінювання інновацій та інтелектуального потенціалу в міжнародних проєктах. *Вісник 193 Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. Харків : НТУ «ХПІ», 2020. № 6. С. 77– 83.
5. Кобелева Т.О. Організаційно-економічний механізм забезпечення комплаєнсбезпеки промислового підприємства: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Харків, 2020. 39 с.